

พระราชบัญญัติเพิ่มเติม
เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า
พระพุทศักราช ๒๔๕๗

มีพระบรมราชโองการ ใน พระบาท สมเด็จพระ ปรมเณหบรมหาวชิราวุธ
พระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ประกาศ ทราบทั่ว กัน ว่า เมื่อในรัชกาล
แห่ง สมเด็จพระ บรมชนกนารถ พระบาท สมเด็จพระ จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้ทรง สถาปนาเครื่อง ราชอิสริยาภรณ์ สำหรับ ตระกูลจุลจอมเกล้าขึ้น
เมื่อวันที่ ๑๑๒๑๒ ค่ำ มีระกาเบญจศักร จตุศักราช ๒๓๓๕ ตรงกับ
พระพุทศักราช ๒๔๑๖ และต่อมาได้มี พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม
แล้ว ออกเป็น พระ ราชบัญญัติ รวม ชื่อ ความ เรื่อง เครื่อง ราชอิสริยาภรณ์
สำหรับ ตระกูลจุลจอมเกล้าไว้ ใน สมัย พระ ราชพีธี สมโภชสิริราชสมบัติ
ครบ ๒๕ ปี วันที่สิบสอง ค่ำ ๑๑๒ ตรงกับ พระพุทศักราช ๒๔๓๖ นั้น

การที่สมเด็จพระบรมชนกาธิราช ทรงพระราชนัดดาริสดำเนินการ
 อธิกรณณ์สำหรับพระกษัตริย์องค์ใหม่ นั้น ก็ด้วยทรงเห็นความดี
 ความชอบของ พระบรมวงษานุวงศ์ และข้าราชการทั้งปวง ซึ่งล่วง
 ลับไปแล้วก็ดี และยังมีดำรงชนม์ชีพอยู่ในสมัยนั้นก็ดี มีนั้นทั้งชายไครย
 พร้อมใจกันภักดีศรัทธาต่อ พระบรมราชจักรีวงศ์นั้น จึงได้สืบ
 อธิกรณณ์ต่อ ๆ มา ตามพระกษัตริย์องค์นั้นโดยปรกติ มิได้คิดอริราชฐาน
 เปนความดีอย่างยิ่ง จึงมีพระราชนัดดาริสดำเนินการ ประสงค์จะทูลบำรุงวงศ์
 พระกษัตริย์ของท่านผู้มีความชอบความดีทั้งหลาย ให้เจริญยืนยาวปรากฏ
 ไปชั่วกาลนาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเครื่องราช
 อธิกรณณ์สำหรับเสด็จ อธิกรณณ์ และ ความชอบแห่งท่านผู้มียศ และ
 บรรดาศักดิ์สืบวงศ์พระกษัตริย์มา เพื่อให้ระฤกถึงท่านผู้ใหญ่ที่ไว้รักษา
 แผ่นดิน บังคับการ มาแต่ก่อน ตลอดจนถึงท่านผู้ได้ทูลบำรุงแผ่นดิน
 และรักษาการสืบต่อมา นั้น จะได้เห็นว่าสืบเนื่องพระกษัตริย์ของท่าน
 ทั้งหลายนั้น ต่อไปสืบกาลนาน เปนเกียรติยศแก่ท่านผู้มีความชอบ
 ทุก ๆ พระกษัตริย์องค์หนึ่งไปไม่ให้เกิดอหฺมทราวม แล้วจะได้ตั้งจิตรพร้อมกัน
 ช่วยทูลบำรุงแผ่นดิน และรักษาวงศ์พระกษัตริย์ซึ่งกัน แต่กันสืบไป ให้
 ปราศจากอหฺมทราวม ประการ ประกอบสามัคคีสโมสร เปนนิรันดรกาล ตลอด
 พระเดชพระคุณแต่ปฐมบรมกษัตริย์ตลอดมา ให้มีความสุขสวัสดิ
 ภาพ ดังนี้

ความใน พระราชบัญญัตินั้น กำหนดดวงตราเป็น ๓ ชั้น คือ

ชั้นที่ ๑ ปฐมจุลจอมเกล้า ชั้นที่ ๒ ทุติยจุลจอมเกล้า และตรา
 ทง ๒ ชั้นนี้ มีชั้นพิเศษเพิ่มชนอีกชั้นหนึ่งทง ๒ ชั้น คือ ปฐม
 จุลจอมเกล้าพิเศษ และตุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ ตราพิเศษทง ๒ ชั้นนี้
 เพิ่มเกียรติยศสูงกว่าชั้นสามัญ ตราชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ นี้ นอก
 จากผู้มีอัครยศกิตติฝ่ายต่าง ประเทศ ซึ่งเป็น วิสามัญสามัญ สำหรับ
 พระราชทาน แก่ผู้ที่ได้รับพระราชทาน พานทอง ซึ่งเป็น เครื่องยศแก่
 โบรมณภคมา ส่วนตราชั้นที่ ๓ เรียกว่า ตติยจุลจอมเกล้า และ
 ตติยานุจุลจอมเกล้า นั้น สำหรับ พระราชทาน ผู้ที่สืบตระกูลวงศ์ของผู้ที่
 ได้รับพระราชทาน ตราชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ นั้น คือ บวร และ หลาน
 หนึ่งจำนวน ดวงตราชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ ซึ่งสืบเชื้อพระบรม
 ชนกาธิราช มี พระราชกำหนดไว้ใน พระราชบัญญัตินั้น ครั้นมาถึง
 รัชกาลปัจจุบันนี้ มีข้าราชการที่ใดตั้งใจฉลอง พระเดช พระคุณโดยเต็ม
 สติกำลังแห่ง ความสามารถ ความซื่อสัตย์จง รักภักดีต่อ พระบาทสมเด็จพระเจ้า
 อยู่หัว ทรงเห็นความดีความชอบของ ข้าราชการนั้น ๆ แล้ว
 จะทรง พระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์
 จุลจอมเกล้า ให้เป็น เกียรติยศสำหรับวงศ์ตระกูลเป็น บำเหน็จ ความชอบ
 แก่ ข้าราชการนั้น ๆ ก็มาประกอบมีจำนวนสามัญเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 จุลจอมเกล้า ทง ๒ ชั้นนั้น เกือบเต็มตาม จำนวน อัครราชของพระราชบัญญัติ
 เดิมแล้ว ครั้น จะรอดไว้ พระราชทาน เมื่อถึง เวลาที่มี สมมาชิกเครื่องราช

เล่ม ๓๑ หน้า ๓๘๔

ราชกิจจานุเบกษา

วันที่ ๖ กันยายน ๒๔๕๗

อิศริยาภรณ์ชั้น นวราช ก็ไม่เป็น การสมควร ที่จะให้ข้าราชการ เหล่านั้น
 รออยู่ จึง ทรง พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้แก่ ใจ จำนวน เครื่อง ราช
 อิศริยาภรณ์ จตุรจอมเกล้า เพิ่ม จำนวน ชั้นที่ ๑ ปฐมจตุรจอมเกล้า
 สำหรับ พระราชทาน อีก ๑๐ ดวง รวมเป็น ๓๐ ดวง ชั้นที่ ๒ ทศย
 จตุรจอมเกล้าเพิ่ม ชั้น อีก ๗๐ ดวง รวมเป็น ๑๕๐ ดวง ส่วน ชั้นที่ ๓
 ศิขิยาภรณ์ และ ตติยาภรณ์ จตุรจอมเกล้า คง จำนวน เดิม อย่าง ละ ๑๐๐ ดวง
 รวมเป็น ดวง คร่า ๔๓๒ ดวง ความแจ้ง อยู่ใน ประกาศ ลง วันที่ ๖ กันยายน
 รัตนโกสินทร ศก ๑๓๑ พระพุทธศักราช ๒๔๕๕ นั้น แล้ว

บัดนี้ ทรง พระราชอนุสรณ์ คำนึง ถึง ข้าราชการ ที่มีความ ดี ความ ชอบ
 ควร จะ ได้รับ พระราชทาน เครื่อง สำคัญ แห่ง อิศริยยศ มี อยู่ อีก เป็น อัน มาก
 จึง ทรง พระราชปรารภ ถึง ขัตติยราช ประเพณี มี เครื่อง สำคัญ แห่ง อิศริยยศ
 รอง แด่ พานทอง ลง มา คือ โตะ ทองคำ กาทองคำ ซึ่งเป็น ของ ได้ พระ
 ราชทาน แก่ ข้าราชการ ผู้มีความ ดี ความ ชอบ บาง คน ดับ ต่อ มา ถึง กาล
 บัดนี้ นั้น แล้ว แต่ยัง หา ได้ มี เครื่อง หมาย เป็น ราชอิศริยาภรณ์ ให้ เป็น
 ที่ เชิดชู เกียรติยศ แก่ ผู้ ที่ ได้รับ พระราชทาน ไม่ ส่วน คร่า จตุรจอมเกล้า
 ชั้น ปฐม และ ชั้น ทศย ก็ มี ชั้น พิเศษ เพิ่ม ขึ้น อยู่ แล้ว สมควร จะ มี ดวง คร่า
 จตุรจอมเกล้า ชั้น ศิขิยาภรณ์ เพิ่ม ขึ้น เป็น พิเศษ อีก ชั้น ๑ สำหรับ พระราชทาน แก่
 ข้าราชการ ผู้มีความ ดี ความ ชอบ ที่ ได้รับ พระราชทาน เครื่องยศ โตะ ทอง
 กาทอง เป็น เกียรติยศ นั้น ด้วย

วันที่ ๖ กันยายน ๒๔๕๗ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๑ หน้า ๓๘๕

จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ตั้งพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระนครสวรรค์วรพตัง ให้นำตั้งกระทรวงมุรธาธร ให้ตราพระราชบัญญัติเพิ่มเติม พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับตระกูล จตุจอมเกล้า ดังข้อความต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเพิ่มเติมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จตุจอมเกล้า พระพุทธศักราช ๒๔๕๗”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติเพิ่มเติมนี้ ให้ใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถาปนาเครื่องราชอิสริยาภรณ์ สำหรับตระกูลจตุจอมเกล้า ชั้นที่ ๓ ขึ้นอีกดวง ๑ ชื่อตติยจตุจอมเกล้าวิเศษ มีดวงตราเล็ก ขอบตราข้างหน้าแปลน ๘ แฉก ดงยาราชาวดีสีชมพู มีรัศมีทอง ออกตามระหว่งแฉก มีใบไชยพฤษ ๒ ข้าง ดงยาราชาวดีสีเขียว กลางดวงตรานั้น เป็นพระราชดำทึศฉายาตักษณ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอบพระราชดำทึศฉายาตักษณ ดงยาราชาวดีสีขาบ ในกลางขอบมีตัวอักษรทองว่า “เราจะบำรุงตระกูลวงศ์ให้เจริญ” ปลายแฉกข้างบนมีจุดมงกุฎ ดงยาราชาวดีสีเขียว สีแดง สีขาบ สีขาว ด้านหลังดวงตรานั้น เหมือนอย่างข้างหน้า แปลกแต่ที่กลางดวงตรานั้น เป็นรูปข้างสามเคียว ดงยาราชาวดีสีขาว บนหลังข้างมีรูปศรีศูด ดงยาราชาวดีสีขาว ขอบรอบข้าง

นั้นเป็นจักร์ลงยา ราชาวดี สีขาว พนแดง ในขอบจักร์มีตัวอักษรทองว่า
“พระกาเบญจศักดิ์ ศักราช ๑๒๓๕” ขนาดย่อมกว่าดวงตราชั้นที่ ๒
หน่อยหนึ่ง ห้อยสายแพรแถบสีชมพู ขอบขนาดเล็ก กว้าง นิ้วครึ่ง และมี
ดอกไม้งามติดบนแพรแถบมีเข็มทอง สำหรับประดับเสื้อที่ออกข้างซ้าย

มาตรา ๔ จำนวนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษนี้
มีอัตราร้อยดวง

มาตรา ๕ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตติยจุลจอม
เกล้าวิเศษนั้น ทรงพระกรุณาโปรดผู้ผู้นั้นให้มีอิสริยยศที่เสมอตำแหน่ง
ที่ได้รับพระราชทานเครื่องยศโต๊ะทอง กาทอง

มาตรา ๖ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตติยจุล
จอมเกล้าวิเศษนี้ ให้หมายตัวอักษรท้ายชื่อ บอกเครื่องราชอิสริยาภรณ์
ว่า ต.จ.ว. แทนตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

มาตรา ๗ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ตติยจุล
จอมเกล้าวิเศษนี้ มีลำดับเกียรติยศต่อตติยจุลจอมเกล้า แต่อยู่หน้า
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ นิภาภรณ์

มาตรา ๘ ข้อความในพระราชบัญญัติ และประกาศเดิมที่ไม่ขัดกับ
พระราชบัญญัติเพิ่มเติมนี้ให้คงเป็นไปตามเดิมทุกประการ

พระราชบัญญัติเพิ่มเติมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จุลจอมเกล้า พระพุทธ
ศักราช ๒๔๕๗ ตราไว้แต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗
เป็นวันที่ ๑๓๘๘ ในรัชกาลปัจจุบันนี้